

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden
Samhällsbyggnadsavdelningen
Byggenheten

Arjeplogs kommun

Beslut om detaljplan antas medföra betydande miljöpåverkan

Beslut

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden beslutar att Detaljplan för fastigheten LUGNET 1:20 m.fl. (Vauka) inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning ska därför inte upprättas.

Beslutet tas med stöd av 5 kap. 11 a §, plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Skäl till beslut

Enligt det bifogade dokumentet som utgör grund för bedömningen bedöms detaljplanen inte medföra en betydande miljöpåverkan med anledning av att den:

- inte påverkar Natura 2000-områden och därmed inte kräver tillstånd enligt MB 7 kap. 28 §
- Inte medför negativ påverkan på möjligheterna att uppfylla nationella och regionala miljömål.
- Inte bedöms ge upphov till en betydande miljöpåverkan avseende biologisk mångfald, landskap, fornlämningar, vatten etc.
- Inte ger upphov till betydande risker för människors hälsa eller för miljön.
- Inte bidrar till att miljö kvalitetsnormer överskrids.
- Inte uppenbart medför påtagligt negativ påverkan på områden eller natur som har erkänd nationell eller internationell skyddsstatus, t.ex. riksintressen eller naturreservat.
- Kan ske på ett sätt så att sannolika miljöeffekter kan minskas genom åtgärder som arbetas in i detaljplanen.

De synpunkter Länsstyrelsen framfört i sitt yttrande ändrar inte ställningstagandet att detaljplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan, varför fram framgår vidare i dokumentet genom separata kommentarer i kursivt.

Ärendebeskrivning

Kommunen har för avsikt att upprätta en detaljplan över ett område på del av fastigheten LUGNET 1:20 med flera i Arjeplogs centralort. Syftet med detaljplanen är att skapa användningsförutsättningar genom att planlägga mark för bostäder, tillfällig övernattning samt centrumverksamhet och vård. Planen syftar även till att bibehålla öppenheten mot vattnet samtidigt som det strandnära markområdet kan utvecklas och göras mer tillgängligt.

Till varje detaljplan ska en undersökning om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utföras såvida frågan om betydande miljöpåverkan inte redan är avgjord i föreskrifter som regeringen meddelat eller om detaljplanen omfattas av undantagen i 6 kap. 3 §, Miljöbalken (1998:808), MB.

Länsstyrelsens yttrande om undersökning BMP.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Länsstyrelsen kan inte bedöma om detaljplaneförslaget överensstämmer med översiktsplanen enligt 4 kap. 33 § p.5 PBL. Om planen skiljer sig från ÖP ska utökad planförfarande tillämpas.

Pågående markanvändning enligt översiktsplan är utpekad som bostäder, vård och omsorg och hotell och camping. Detaljplanen bedöms därför följa översiktsplanen.

Bedömning av miljöpåverkan

Länsstyrelsen kan inte bedöma utifrån undersökningsmaterialet om rubricerad detaljplan kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 5 kap. 11 a § PBL. Det saknas information om planerade åtgärder och det saknas även kunskapsunderlag om lokala förhållanden.

Därför bedömer Länsstyrelsen att planens genomförande kan riskera att innebära betydande miljöpåverkan. De aspekter som utifrån underlaget bedöms riskera BMP är strandskydd, naturvärden, MKN vatten, översvämningrisk samt markstabilitet.

Länsstyrelsens synpunkter och råd

Förutom de i undersökningen redan identifierade aspekterna vill Länsstyrelsen framföra följande inför det fortsatta planarbetet:

Riksintresse för det rörliga friluftslivet

Planområdet och hela centrala Arjeplog omfattas av större område som är riksintresse av betydelse för turism och friluftsliv; Hornavan, Tjeggelvas, Saggat. Kommunen bedömer att syftena med skyddet inte påverkas eftersom planen berör befintlig exploaterad mark. Ett av syftena med detaljplanen är att bibehålla öppenheten mot vattnet samtidigt som det strandnära markområdet kan utvecklas och göras mer tillgängligt. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att planen inte kommer att påverka det rörliga friluftslivet, förutsatt att det strandnära markområdet behålls öppet och tillgängligt.

Kommunen noterar länsstyrelsens synpunkt.

Strandskydd

Större delen av planområdet omfattas av strandskydd som kommunen ämnar upphäva i samband med den aktuella planen. Kommunen skriver att planen medför risk för negativ påverkan men motiverar upphävandet med att det inte är något strandområde som är helt orört som berörs.

Det aktuella området omfattas av landskapsbildskydd och det innebär att dispens för upphävande av strandskyddet måste ansökas hos Länsstyrelsen.

Enligt 4 kap 17 § Plan- och bygglagen får strandskyddet upphävas i en detaljplan om det finns särskilda skäl och om intresset av att ta marken i anspråk enligt planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Strandskyddets syfte är att trygga allmänhetens tillgång till strandområden samt bevara livsvillkoren för växt- och djurlivet på land och i vatten. När det gäller avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen i strandskyddat område väger det allmänna intresset högre. När det gäller de särskilda skäl för upphävande av strandskydd som anges i 7 kap 18 c § miljöbalken, tolkar Länsstyrelsen att kommunen anger punkt 1. Punkt 1 kan hävdas när området är i ianspråktaget på ett sätt som saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser att det inte går att utesluta att området har betydelse för både allmänhetens tillgång till strandområdet och för växt- och djurlivet. Det bör göras en naturvärdesinventering av området och att det utifrån resultatet kan behöva göras en riktad artinventering. Detta för att kunna ta ställning till vilken påverkan ett upphävande av strandskyddet skulle få på djur- och växtlivet på land och i vatten. Kommunen bör även beskriva på vilket sätt planen kommer att påverka allmänhetens tillträde till strandområdet.

Strandområdet närmast vattnet är i gällande detaljplaner utpekade som kvartersmark och i kommande plan föreslås området närmast vattenlinjen övergå till allmän platsmark för att säkerställa allmänhetens tillgång till området närmast vattnet samtidigt som växtlivet blir mer skyddat. Strandskyddet och naturmiljön kommer belysas mer i planbeskrivningen.

Landskapsbildskydd

Planområdet omfattas, liksom hela centralorten Arjeplog, av landskapsbildskydd. Förbudet avser kalavverkning, dock inte inom detaljplanelagda områden. För nya detaljplaner inom område för landskapsbildskyddet så gäller skyddet.

Landskapsbildskyddets generella syfte är att skydda värdet av de visuella kvaliteterna av ett landskap. I det visuellt exponerade läget som planområdet utgör är det betydelsefullt att slå vakt om en god balans mellan bebyggelse och uppvuxen vegetation. Kommunen behöver visa på vilket sätt hänsyn tas till landskapsbilden i planen. Det är önskvärt för god gestaltad livsmiljö om vegetation och grönstruktur

kan bevaras och stärkas. Ett gestaltungs-PM för ny bebyggelse kan ge kommunen verktyg att få till en god arkitektonisk helhet inom planområdet och skapa förutsättningar att passa in den nya bebyggelsen i sitt sammanhang.

Kommunen är medveten om landskapsbildskyddet och avser som sagt att utpeka området närmast vattnet som allmän platsmark förutom på privat tomtmark.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen kan inte bedöma om planen kan komma att medföra betydande miljöpåverkan med avseende på MKN. För att göra en sådan bedömning behöver ärendet kompletteras med en dagvattenutredning samt data från kemiska provtagningar från recipienten som är relevanta för dagvattnet. Av samrådshandlingen framgår att den berörda vattenförekomsten är Najaure (WA73500674) samt de miljökvalitetsnormer som har beslutats för den.

Huvudregeln för MKN är att alla vattenförekomster ska minst uppnå normen god status eller god potential för ekologisk och kemisk norm samt att statusen inte får försämras (Weserdomen C-461/13). Försämringsförbudet gäller även på kvalitetsfaktornivå. Det som är viktigt för Arjeplogs kommun att notera är att den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn "närområdet runt sjöar" har status "hög", och det som påverkar faktorn är hur stor del av vattenförekomstens strandzon (30 meter från strandkanten) som är etablerade med byggnationer eller röjda från växtlighet. Vid den senaste statusklassificeringen som framgår i Vatteninformationssystem i Sverige (VISS) beräknades 2 % av strandzonen som påverkad och ifall anlagda ytor i strandzonen runt sjön ökar så att den sammanlagda påverkade ytan blir mer än 5 % saknas argument för hög status för kvalitetsfaktorn, vilket medför att statusen att försämras.

Nyttan med en vildvuxen strandkant är att den ger livsmöjligheter för landlevande djur och växter samt att strandvegetationen fungerar som ett biologiskt filter. Detta innebär att näringsämnen tas upp i biomassan och att partiklar i högre grad adsorberas eller sedimenteras i stället för att transporteras ut till vattendrag/sjöar/havet där de kan bidra till övergödning, förorening och grumling.

Den kemiska statusen grundar sig på atmosfärisk deposition. Det finns mycket lite data om vattenförekomstens miljötillstånd, men en provtagning 2022 i Näbråvrre (vilket är den södra delen av vattenförekomsten Najaure, WA73500674) visar att näringsbelastningen samt halterna av metaller som bly och koppar är relativt låga. Det är dock sannolikt att halterna av näringsämnen och föroreningar är högre i Vaukaselet (den norra delen av vattenförekomsten), vilket är recipienten för dagvatten både från den tilltänkta planen och andra delar av centrala Arjeplog, samt för avloppsreningsverket. Länsstyrelsen rekommenderar regelbunden provtagning i recipienten.

Kommunen har svårt att tänka sig att planen skulle innebära någon förändring i kvalitetsfaktorn "närområdet runt sjöar" eftersom i princip hela planområdet redan uppfyller kravet på anlagda ytor enligt HVMFS 2013:19 och bör därför ingå i de 2 procenten av påverkad strandzon vilket innebär att den påverkade ytan inte blir högre.

Detaljplanen är inte av sådan storlek eller möjliggör för användning av miljöfarliga verksamheter att behov av provtagning skulle föranledas.

Dagvattenhantering

I samrådsmaterialet framkommer att inget utsläpp av dagvatten kommer att ske. Om mängden hårdgjorda ytor ökar vid exploatering kommer naturlig infiltration inte att vara möjlig, och avledning av dagvatten kommer att bli nödvändigt. I kommande samrådshandlingar behöver dagvattenbildningen beskrivas, både vad gäller mängd och kemiskt innehåll. Vidare behöver förslag på dagvattenrenande åtgärder presenteras med hänvisning till försiktighetsprincipen.

I undersökning om BMP står det inte att inget utsläpp av dagvatten kommer ske, undersökningen handlar om olika faktorer eventuella risk på miljön där bedömningen är att dagvatten inte medför någon betydande risk för miljön. Planbeskrivningen kommer belysa dagvattenhantering.

Vatten och avlopp

Området ingår i Arjeplog kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp. Om det säkerställs att reningsverket har tillräcklig kapacitet för ökade mängder avloppsvatten så har Länsstyrelsen inga ytterligare synpunkter angående avloppslösningen. Råvattenintaget för dricksvattenanläggningen i Arjeplog bedöms inte påverkas av planförslaget.

Kommunen noterar länsstyrelsens synpunkt.

Naturvärden

Vatten

Planområdet innefattar ett större vattenområde. Allt grävande och byggande i vattenområde samt bortledning av vatten definieras som vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Med vattenområde avses ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Vissa vattenverksamheter kan anmälas till länsstyrelsen, som även är tillsynsmyndighet för vattenverksamheter. För övriga vattenverksamheter krävs i regel tillstånd som provas av mark- och miljödomstolen.

För att få gräva, schakta och bygga i ett vattenområde i likhet med det område där den planerade detaljplanen ligger, krävs för anmälningsplikt i stället för tillståndsplikt att den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter (19 § förordning (1998:1388) om vattenverksamheter).

Det område som är markerat på kartan ligger i det vattenområde som kallas Vaukaselet. Det här är ett intressant område som bland annat, och kanske främst, är viktigt för resterna av den ursprungliga öringen i Arjeplogsområdet.

Nedströms Vaukaselet, någon km från det område som är markerat på kartan börjar de s.k. Vaukaströmmarna. De här strömmarna är riktigt fina och viktiga reproduktionsområden för öring, men är även lekområden för harr och i mindre utsträckning för sik. Grumlingar i de här strömmarna ska till varje pris undvikas. Om åtgärder planeras i vattenområde måste det beskrivas i en MKB och beroende på vad de ska göra så måste relevanta skyddsåtgärder vidtas.

Kommunen är medveten om att åtgärder i vatten kan komma att kräva anmälan eller tillstånd för vattenverksamhet beroende på omfattning och kommer upplysa om det i planbeskrivningen.

Klimatanpassning och risker

Det finns aspekter gällande klimatanpassning och risker som behöver utredas. Den ena gäller eventuell översvämnings-problematik i det strandnära planområdet. Det anges i handling undersökning om BMP att det inte föreligger översvämningsrisk med motivet att sjön är reglerad. I detta fall behöver Arjeplogs kommun vända sig till Skellefteälvens vattenregleringsföretag för att utreda hur vattendomar gällande vattennivåer kan komma att förhålla sig i den reglerade sjön. I det fall planerad bebyggelse eller samhällsviktig verksamhet riskerar att översvämmas behöver kommunen vidta planeringsmässiga åtgärder för att förhindra detta.

Den andra aspekten som behöver utredas gäller att kontrollera om uppgifter i SGI:s stabilitetskartering över Arjeplog skulle kunna innebära någon risk för aktuellt planerad bebyggelse och verksamhet. Se bild och text i bilaga 1.

Utöver ovanstående behöver kommunen i den fortsatta planläggningen av områdets bebyggelse och verksamhet utreda om det föreligger någon risk givet effekter av klimatförändringar. Kommunen har genom Länsstyrelsen fått tillgång till relevant underlag för sådan bedömning. I det fall det framkommer risk för människa, miljö och egendom ska kommunen ange riskreducerande åtgärder i planhandlingar.

Kommunen kommer i planbeskrivningen belysa de vattennivåer som är relevanta för planområdet.

Kommunen har tagit del av den bilagda stabilitetskarteringen från SGI och kommer analysera materialets inverkan på detaljplanen och eventuella vidare undersökningar.

Upplysning

Detta beslut får inte överklagas särskilt enligt 13 kap. 2 §, PBL och 6 kap. 8 §, miljöbalken. Undersökningen har genomförts i enlighet med 5 kap. 11 a §, PBL och 6 kap. 5 – 8 §§ MB.

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden

Enligt fastställd delegationsordning, punkt 4.13

Christian Claesson

Fysisk planerare/Byggnadsinspektör

0961 - 143 51

Christian.Claesson@arjeplog.se

Beslutsgrundande handlingar

1. DP, Undersökning BMP, 2024-11-05
2. Länsstyrelsens yttrande om betydande miljöpåverkan (dnr 15968–2024, 2024-12-06).

Expediering

Meddelande

Beslut kommer att skickas till:

- Länsstyrelsen Norrbotten